

Gekend *of* ongekend?

Het anonimiseringsbeleid van Kluwer

‘Voor de redacties is wel of niet anonimiseren van een uitspraak een vast gespreksonderwerp’, zegt NJ-redactiesecretaris Marja Vos van uitgeverij Kluwer. De redacties houden zich daarbij aan een door Kluwer opgestelde richtlijn.

LUCIEN WOPEREIS
redactielid

De richtlijn van Kluwer werd opgesteld in nauw overleg met de redacties van de grote jurisprudentietitels. Aanleiding was de nieuwe Wet bescherming persoonsgegevens. ‘Wij voerden daarvoor al anonimiseringsbeleid, en hebben getoetst of het ook in overeenstemming is met de nieuwe privacywetgeving. Voor dat laatste hebben we extern advies ingewonnen. Gelukkig bleek alles in orde. We hoefden dus niet te breken met het gevoerde beleid,’ vertelt Vos. Als was gebleken dat wijzigingen als gevolg van de Wbp nodig waren, dan had Kluwer de databanken met jurisprudentie moeten aanpassen.

De richtlijn is vervolgens verplicht gesteld aan de redacties van de verschillende jurisprudentiebladen van de uitgeverij. ‘Iedereen onderschreef nut en noodzaak van de richtlijn, dus dat heeft nauwelijks discussie opgeleverd,’ aldus Peter van der Jagt, uitgever jurisprudentie van Kluwer. Bij elke uitspraak wordt samen met de redacties afgewogen of al dan niet geanonimiseerd moet worden. Mocht er verschil van mening ontstaan met een redactie, dan beslist de uitgever. Van der Jagt: ‘Kluwer is verantwoordelijk voor de uitgave, dus is het logisch dat Kluwer de uiteindelijke beslissing neemt.’

Tot op heden heeft de uitgeverij geen rechtszaken hoeven voeren met mensen die van mening waren dat een uitspraak ten onrechte niet was geanonimiseerd.

‘We krijgen wel eens vragen, maar daar is het tot dusver gelukkig bij gebleven. En we hebben ook eens een advocaat aan de lijn gehad die bang was dat hij in een bepaalde zaak niet goed voor den dag kwam,’ zegt Vos.

INHOUD VAN DE RICHTLIJN

In de richtlijn is ten aanzien van een aantal rechtsgebieden bepaald dat sowieso anonimisering van daarin figurerende natuurlijke personen plaatsvindt. Dat zijn achtereenvolgens zaken op het terrein van het personen- en familierecht, straf- en tuchtrecht, belastingrecht, bestuursstrafrecht, sociaalzekerheidsrecht en vreemdelingenrecht.

ANONIMISERING IS NIET VEREIST

ALS HET KIEZEN VAN DE OPENBAARHEID

ONDERWERP IS VAN DE RECHTSAAK

Een zaak op het terrein van het faillissementsrecht wordt anoniem gepubliceerd wanneer die zaak betrekking heeft op het faillissement van een privé-persoon. Uitspraken op het terrein van de schuldsanering, beroepsaansprakelijkheid, medische aansprakelijkheid of andere medische zaken worden eveneens anoniem gepubliceerd.

De laatste vier categorieën: uitspraken op het terrein van het ambtenarenrecht waarbij disciplinaire bestraffing wegens plichtsverzuim aan de orde is, zaken met betrekking tot minderjarigen, rechtszaken die achter gesloten deuren zijn behandeld en zaken waarbij ‘bijzondere persoonsgegevens’ in het geding zijn. Dat laatste wil zeggen gezondheidsgegevens, gegevens omtrent ras, politieke gezindheid, seksuele leven, gods-

dienst of levensovertuiging, strafrechtelijke gegevens of gegevens over 'onrechtmatig of hinderlijk gedrag in verband met een opgelegd verbod naar aanleiding van dat gedrag'.

Ten aanzien van deze laatste categorie past een nuancering: anonimisering is niet vereist wanneer de desbetreffende gegevens door de betrokken natuurlijke persoon duidelijk openbaar zijn gemaakt en juist het kiezen van de openbaarheid

getrokken'. Niet alleen procespartijen, maar ook familieleden, getuigen, slachtoffers en andere personen die eventueel in de uitspraak worden vermeld, worden geanonimiseerd. De namen van diegenen die beroepsmatig bij de uitspraak betrokken zijn – rechters, advocaten, deskundigen, tolken, verbalisanten – worden niet geanonimiseerd.

Voor wat betreft de uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de

LEESBAARHEID

Mits de aard van het geschil en de belangen van partijen dit toelaten, geeft Kluwer de voorkeur aan zo min mogelijk anonimiseren. 'Je leest een uitspraak nu eenmaal gemakkelijker als de namen van partijen er gewoon in staan vermeld. Wanneer er vervolgens op grond van de richtlijnen geanonimiseerd moet worden, verdient het blinderen van een uitspraak – alleen de initialen vermelden – in het kader van de leesbaarheid de voorkeur boven anonimiseren. We willen onze abonnees graag zo leesbaar mogelijke jurisprudentie verstrekken,' vertelt Vos.

'Het voeren van een genuanceerd anonimiseringsbeleid is een kwestie van tijd, en dus van geld. Je moet bij elke uitspraak nagaan of anonimisering vereist is, en zo ja, het vervolgens ook daadwerkelijk doen. Kluwer heeft hier bewust voor gekozen,' aldus Vos. Bij rechtspraak.nl ontbreken die middelen kennelijk, want daar worden de namen van partijen per definitie geanonimiseerd.

Van der Jagt vraagt zich in zijn algemeenheid wel eens af of de privacybescherming in Nederland niet te ver is doorgeschoten. 'In Engeland en de Verenigde Staten is vrijwel alles openbaar, anonimisering van uitspraken is daar helemaal geen issue. In Nederland hoor je steeds meer kritiek op de privacybescherming bij het publiceren van rechtspraak.'

'WEL HEBBEN WE WEL EENS EEN ADVOCAAAT

AAN DE LIJN GEHAD DIE BANG WAS DAT HIJ IN EEN

BEPAAALDE ZAAK NIET GOED VOOR DEN DAG KWAM.'

onderwerp is van de rechtszaak. Als voorbeeld kan dienen de zaak tegen het echtpaar Goeree. Die zaak kwam voor de rechter omdat het echtpaar hun godsdienstige opvatting juist in het openbaar beleeed.

De kring van personen wier gegevens worden geanonimiseerd, wordt 'ruim

Mens of het Europese Hof van Justitie wordt het daar gevolgde anonimiseringsbeleid gevolgd. Dat betekent dat in verreweg de meeste gevallen niet wordt geanonimiseerd. Bij de Europese hoven wordt een piepsysteem gehanteerd: partijen moeten zelf aangeven dat ze niet met naam en

toenaam in de uitspraak vermeld willen worden. Vervolgens beslist het Hof. In de praktijk betekent dit dat de meeste uitspraken met naam worden gepubliceerd. 'Wordt een dergelijke uitspraak in één van onze uitgaven gepubliceerd, dan gebeurt dat dus ook met naam en toenaam.'